

Mózes történelmi leckéje

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 15:1-16; 2Mózes 32:29-32;
4Mózes 14; 5Mózes 1–3; János 14:9; Efezus 3:10

„És mindnyájan egy lelki eledelt ettek; És mindnyájan egy lelki italt ittak, mert ittak a lelki kősziklából, amely követi vala őket, e kőszikla pedig a Krisztus volt” (1Kor 10:3-4).

„Ezeket a szavakat mondta Mózes” (5Móz 1:1, ÚRK) – így kezdődik *Mózes ötödik könyve*. Noha a könyvben valóban ő, a lénye dominál, a nyitó szavaitól kezdve egészen a Moáb földjén bekövetkezett haláláig (5Móz 34:5), *Mózes ötödik könyve* (mint az egész Biblia) valójában az Úr Jézusról szól, aki megteremtett (1Mózes 1–2. fejezet; Jn 1:1-3), életben tart (Kol 1:15-17; Zsid 1:3) és megvált bennünket (Ézs 41:14; Tit 2:14). Tágabb értelemben *Mózes ötödik könyve* azt mutatja be, hogyan folytatta az Úr teremtő, fenntartó és megváltó munkáját népe életében, az üdvösségtörténelem meghatározó idejében.

Közvetlenül mielőtt Izrael népe végül belépett Kánaán földjére, Mózes történelmi leckét adott nekik. Ennek a témája visszhangzik az egész Bibliában: *Emlékezz mindarra, amit az Úr tett érted a múltban!*

Tanítása számunkra is fontos, akik a még különb ígéret földjének a határán állunk: „Visszatekintve a történelmünkre, amíg eljutottunk lépésről lépésre a mostani állomásra... csodálat és bizalom tölt el vezetőnk, Krisztus iránt. Nem kell félnünk a jövőtől, ha nem feledjük az utat, amelyen vezetett bennünket az Úr, sem azt, ahogyan a múltban tanított” (Ellen G. White: *Life Sketches*. 196. o.).

MÓZES SZOLGÁLATA

Az egész Bibliában érezhető Mózes jelenléte. 2Móz 2:2 említi először, de ő írta *Mózes első könyvét* is, annak Istentől eredő, mérvadó, alapvető történetét, hogy kik vagyunk, hogyan kerültünk ide, miért ilyen rossz a világ és miért lehet mégis reménységünk. A teremtés, a bűnbeesés, a megváltás ígérete, az özönvíz, Ábrahám és az evangélium – mindnek a gyökere *Mózes első könyvében*, Mózes próféta írásában van. Nehéz volna pontosan felmérni ennek az embernek a hatását, aki távolról sem volt hibátlan, de Istenért munkálkodott, mert szerette és szolgálni akarta Őt.

Olvassuk el 2Móz 32:29-32 verseit, az Úr és Mózes párbeszédét az aranyborjúval kapcsolatos rettenetes bűn után! Mit tudhatunk meg ebből Mózes jelleméről? A hibái dacára miért tudta különlegesen felhasználni az Úr?

Mózesnek ugyan semmi köze nem volt a bűneikhez, de közben akart járni a népért, még az életét is feláldozta volna értük. 2Móz 32:32 versében azt kéri a próféta Istentől, hogy „*bocsásd meg bűnüket*” (ÚRK). Ez az ige érdekes módon azt jelenti még a héberben, hogy „elvisel”, „elhordoz”. Mivel Mózes felmérte a bűn fenyegető voltát és az engesztelés árát, kérte Istent, hogy „hordozza” a nép bűnét. Végeredményben ez az egyetlen módja a bűnbocsátnak, bármely bűn esetében.

Tehát már a Biblia elején látjuk a helyettesítés erőteljes megjelenését. Jézus személyében maga Isten vette magára, hordozta el bűneink büntetésének oroslánrészét. Isten eleve ezt a módját rendelte el az emberiség megváltásának, így hű marad uralkodása, törvénye elveihez.

Évszázadokkal később Péter ezt írta Jézusról: „*Aki a mi bűneinket maga vitte fel testében a fára, hogy a bűnöknek meghalván, az igazságnak éljünk: akinek sebeivel gyógyultatok meg*” (1Pt 2:24).

Azt látjuk Mózesnek ebben a történetében, ahogy a nép bűnére reagált, hogy a bűnös nép érdekében közbenjáró szerepben járt el, Jézus előfutáraként (lásd Zsid 7:25).

Az életét is feláldozta volna a népéért? Gondoljunk bele, mi minden következik ebből! Mire tanít ez az őszinte emberi szeretetről?

BETELJESÜLT PRÓFÉCIA

A modern tudomány igazságként próbál terjeszteni bizonyos téves elképzeléseket (mint például azt, hogy a világegyetem a „semmitből” nőtt ki, vagy pedig minden földi élet véletlen folytán alakult ki, egyszerű kémiai vegyületekből). Ugyanakkor lélegzetelállító módon bepillantást is enged Isten teremtő hatalmának dolgaiba. A harmónia, az egyensúly, a természet világa oly sok vetületének finoman hangolt pontossága ámulatra készíti a vizsgálódókat, még a bűnös állapotok között is. Ha Isten ennyire pontos a fizikai dolgok tekintetében, akkor a lelki dolgokkal is bizonyosan az! *Mózes ötödik könyve* nyitó verseiben még többet láthatunk fantasztikus precizitásából.

Olvassuk el 5Móz 1:1-6 szakaszát! A prófécia szempontjából mi a jelentősége annak, hogy 5Móz 1:3 verse említést tesz a *negyvenedik esztendőről*?

Mózes kémeket küldött ki Kádes-Bárneából, hogy megnézzék a földet, aztán jött a kudarc: a nép ellenállt a parancsnak, hogy elfoglalják azt. Mi történt ezután? Isten közölte velük, hogy nem léphetnek be az ígéret földjére. Mennyi ideig kellett várniuk, mielőtt végül bevonulhattak? *„A napok száma szerint, amelyeken megkémleltétek a földet, (tudniillik negyven napon, egy-egy napért egy-egy esztendő), negyven esztendeig hordozzátok a ti hamisságotoknak büntetését, és megismeritek az én elfordulásomat”* (4Móz 14:34). *Mózes ötödik könyve* a negyvenedik évben veszi fel az események fonalát, pontosan Isten kijelentése szerint. Más szóval, Isten prófétái Igéje éppen olyan megbízható, mint maga az Úr. *Mózes ötödik könyvének* nyitó versei túlmennek a hitelesség pusztá bizonyításán. Azt erősítik meg, hogy Isten megteszi, amit mond, még hozzá akkor, *amikorra* ígérte. Természetesen nem ez az egyetlen prófétai időszak, ami Isten kijelentése szerint történt. Visszatekintve Dán 9:24- 27 verseire például azt látjuk, hogy a Jézusra vonatkozó időszak pontosan az Úr szava szerint teljesedett. Láthatjuk, hogy az *„ideig, időig és fél időig”* (Dán 7:25; lásd még Jel 12:6, 14; 13:5) beteljesedett a történelemben, éppen úgy, mint Dán 8:14 kétezer-háromszáz napos próféciaja. A precíz időmeghatározások mellett Dániel 2., 7. és 8. fejezetei szintén igen pontosan megjövendölték a világtörténelmet, és mindez lehengerlő bizonyítékokkal szolgál számunkra Isten előre tudására, irányítására és hűségére nézve.

Láthatjuk, hogy az Úr hűségesen beteljesítette ezeket a próféciaikat, pontosan a jövendölés szerint. Miért bízhatunk tehát benne a jövőre ígért események tekintetében is?

EZERSZER TÖBBEN

A hosszú pusztai vándorlás után Mózes (aki próféta volt, sőt annál több is) az Úr nevében mondta: „*Íme, elétek adtam ezt a földet. Menjetek be, és vegyétek birtokba azt a földet, amely felől megesküdött az ÚR a ti atyáitoknak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak, hogy nekik és utánuk az ő utódaiknak adja*” (5Móz 1:8, ÚRK). Figyeljük meg, hogy mi következik ezek után!

Mi a jelentősége 5Móz 1:9-11 szavainak, különösen annak fényében, hogy a Kádes-Bárneánál történt lázadás miatt valójában büntetést kaptak?

Ez újabb példája Isten kegyelmének. Még a pusztai vándorlás idején is áldásban részesült a nép: „*Negyven esztendeig tápláltad őket a pusztában, nem szenvedtek hiányt, ruháikat nem nyűtték el, és lábuk sem dagadt meg*” (Neh 9:21, ÚRK).

Mózes ismét tanúságot tett népe iránti szeretetéről. Kérte Istent, hogy ezerszeresse meg az izraeliták számát.

Olvassuk el 5Móz 1:12-17 szakaszát! Mi történt Isten áldásának közvetlen következményeként? Milyen lépéseket tett Mózes az ügyek intézése érdekében?

Még az Úr látványos jelenlétének az idejében is szükség volt szervezetre, struktúrára, az elszámoltathatóság rendszerére. Izrael *qáhál*, szervezett közösség (lásd 5Móz 31:30) volt, az újszövetségi egyház, görögül *ekklészia* (lásd Mt 16:18) előfutára. Pál, aki ugyan más keretek között munkálkodott, soha nem távolodott el zsidó gyökereitől. 1Korinthus 12. fejezetében világosan összefoglalja, hogy a test megfelelő működése érdekében szükség van képesített emberekre a különböző szerepek ellátására, amint ezt *Mózes ötödik könyvében* a pusztai *qáhál* esetében látjuk. A mai egyháznak az egykori *qáhál* mintájára szintén egységes testületként kell működnie, amelyben az emberek az ajándékaik szerint töltik be a különböző szerepeket.

Ma időnként hallani, hogy egyesek kikelnek a „szervezett” vallás ellen – vajon jobban szeretnék a „szerveztelen” vallást? Isten Igéje, különösen az Újszövetség azonban nem ismer el mást, csak szervezett egyházat.

KÁDES-BÁRNEA

Kádes-Bárnea szelleme kísért *Mózes ötödik könyve* első felében. Amint már láttuk, ez a szomorú történet képezi a könyv háttérét, úgyhogy érdemes alaposabban megvizsgálni.

Olvassuk el 4Mózes 14. fejezetét! Hogyan fogadta a nép a kémek beszámolóját? Reakciójuknak mi lett a következménye (lásd még 5Móz 1:20-46)?

Számos fontos tanulságot leszűrhetünk ebből a történetből, és ezek közül az egyikkel ismét találkozunk 4Mózes 14. fejezetében.

4Móz 14:11-20 szakaszában újból közbenjáró szerepben látjuk Mózeszt. Mi az érdekessége az érvelésének? Miért ne pusztítsa el a népet az Úr?

Gondolkozzunk el azon, amit Mózes az Úrnak mondott! *Ha elveszejted őket, gondold bele, milyenek tűnsz majd az egyiptomiak és a többi környékbeli nép szemében!* Ez igen fontos pont, mert végeredményben mindaz, amit Izrael népével tenni akart Isten, nemcsak az ő érdekükben történt, hanem az egész emberiségért is. Azt akarta az Úr, hogy Izrael népe a világ világossága legyen, bizonyosság az ókori világban az igaz Isten szeretetéről, hatalmáról és a benne található üdvösségről, ami nincs meg a többi nép által imádott értéktelen bálványokban.

Mózes tehát feltette a kérdést: Mi lesz, ha eltörlöd a népet? A többiek ezt mondják majd: „*Mivelhogyan nem vihette be az Úr e népet a földre, amely féltől megesküdött nekik, azért öldöste le őket a pusztában*” (4Móz 14:16).

Más szóval olyan témával találkozunk itt, ami az egész Bibliában jelen van: Istennek meg kell dicsőülnie a népe által, vagyis az egyházának Isten dicsőségét, jóságát, szeretetét és hatalmát kell bemutatnia mindazzal, amit az Úr értük tesz. Természetesen a nép nem mindig könnyíti meg ezt Isten számára, végül azonban Övé lesz a dicsőség mindazért, amit a földön tesz.

Mit mond Pál Ef 3:10 versében? Hogyan történik ez meg? Miként ismeri meg a világmindenség „Isten sokféle bölcsességét” (ÚRK)? Egyénileg van szerepünk ennek a teljesedésében? És mi az?

AZ EMOREUSOK GONOSZSÁGA

5Mózes 2. és 3. fejezetében Mózes tovább részletezi Izrael történelmét, hogy miként győzte le az ellenségeit Isten áldásával. Amikor hűségesegek voltak, Isten győzelemre segítette őket, még „óriásokkal” szemben is (5Móz 2:11, 20; 3:13). Ez természetesen felveti azt a nehéz témát, amit legalább érintenünk kell, vagyis ezeknek a népeknek a vesztét. Izrael először általában békével fordult más népek felé (5Móz 20:10-11), de ha ők nem fogadták el az ajánlatukat, akkor megesett, hogy bevonultak és elpusztították őket, még a nőket és a gyerekeket is. *„De az ÚR, a mi Istenünk kezünkbe adta, és levertük őt és fiait és egész népét. Elfoglaltuk minden városát abban az időben, és fegyverre hánytuk az egész várost: férfiakat, asszonyokat és gyermekeket. Nem hagytunk elmenekülni senkit”* (5Móz 2:33-34, ÚRK). Némelyek egyszerűen úgy próbálják megkerülni ezt a témát, hogy nem tekintik igaznak ezeket a történeteket. Mivel azonban hisszük, hogy *„A teljes Írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre”* (2Tim 3:16), hetednap Adventisták számára ez nem járható út, így megmaradnak a nehéz kérdések ezekkel az esetekkel kapcsolatban.

Olvassuk el 1Móz 15:1-16 szakaszát! Mit mondott Isten Ábrámnak a 16. versben? Hogyan vet ez némi fényt erre a nehéz kérdésre?

Vitathatatlan, hogy a pogány népek közül sok rendkívül brutális és kegyetlen volt, és már jóval korábban igazolhatóan kiváltották Isten haragját és ítéletét. Ez igaz, és Isten türelmesen várta, hogy megváltozzanak, ők azonban mégsem így tettek. Mindez semmit nem változtat azon a kemény valóságon, hogy mindenkit megöltek, még a gyerekeket is. (Bizonyára még több gyerek veszett oda az özönvíz idején, mint ahányat az izraeliták megöltek.) Tény, hogy egyelőre, az események teljes összefüggéséről csupán korlátozott információval rendelkezve egyszerűen csak el kell fogadnunk ezt a nehéz kérdést, bízva Isten jóságában, amit pedig annyiféle más módon bemutattott. A hit nem csak azt jelenti, hogy szeretjük Istent, amikor egy szép napon gyönyörű erdőben sétálunk, csodálatos látnivalók és hangok között. Akkor is fontos bízni benne, ha nem értünk mindent teljesen.

Hogyan segít Jn 14:9 és 1Kor 10:1-4, valamint még sok hasonló igé, hogy megtanuljunk bízni Isten szeretetében, igazságosságában és jóságában még akkor is, amikor olyasmit látunk, amit nehéz összeegyeztetni az Istenről alkotott képünkkel?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Egy teológus a következő módon igyekszik választ találni arra a nehéz kérdésre, hogy mit tettek az izraeliták más népekkel:

„Isten, aki minden dolog és minden ember Teremtője, a világmindenség Ura, bármit megtehet bárkivel, amit csak akar, és igazságos, amit tesz... Isten útjai titokzatosak. Mivel soha nem érthetjük meg teljes egészében, megnyugodhatunk a bennünk lévő kérdésekkel. Ézs 55:8-9 némi vigaszt nyújt ebben. A kanaániták bibliai képe alapján elmondható, hogy különösen gonoszak voltak, a megsemmisítésük pedig a bűneik miatti isteni ítélet volt. A kiirtásuk nem az első, de nem is az utolsó eset volt, amikor Isten ilyesmit tett. A kanaániták sorsa és 1Mózes 6–7. fejezetében az emberiség sorsa (Noé családjának a kivételével) arányaiban és a végrehajtás eszközeiben is eltér... Isten nem akarta, hogy az izraeliták általában a *herem* (teljes elpusztítás) szabályát kövessék a kívülállókkal szemben. 5Móz 7:1 kimondottan megnevezi, ezzel körül is határolja a célkeresztbe kerülő népeket. Az izraelitáknak nem kellett így eljárni az arameusokkal, az edomitákkal és az egyiptomiakkal vagy bárki mással szemben (vö. 5Móz 20:10-18). A kanaániták viszont arra a sorsra jutottak, mint ami végül minden bűnösre rászakad: elszenvedték Isten ítéletét... Az üdvösség történetében szükséges lépés volt az, hogy Isten eltörölte a kanaánitákat... A kanaánitákra egészében véve nehezedett rá Isten ítélete, de kaptak előzetes figyelmeztetést, legalább negyven éven át (lásd Ráháb szavait Józs 2:8-11 szakaszában)” (Daniel I. Block: *The NIV Application Commentary: Deuteronomy*. Grand Rapids, Mich., 2012, Zondervan, 98-99. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Gondoljunk arra, ami a millenniumról tudható, vagyis arra, hogy ezer esztendőnk lesz választ kapni minden kérdésünkre! Hogyan készít ez is Isten iránti bizalomra, bármilyen nehéz témákkal szembesüljünk is?
- 2) Soroljunk fel néhány példát, hogyan vezetett Isten a múltban, ami segít, hogy a jövőre nézve is bízni tudjunk benne!
- 3) A csoportban térjünk vissza a vasárnapi rész utolsó kérdéséhez, hogy Mózes kész lett volna feláldozni az életét a népért! Helyes hozzáállás ez? Gondolva a megváltásunk árára, miért érdemes az embernek feláldoznia az életét?

SZEGEDI KOVÁCS GYÖRGY:

ELHASZNÁLT

Elhasznált éveim
mint levetett, kopott ruhák
tornyosulnak mögöttem.
Mennyire szégyellem
átlátszó, toldozott, foltozott
léha perceit...

A tükörből kivillan néha
valami fehér
vakítón, bársonyosan,
ahogyan Krisztus néz ránk
egy gyermek ártatlan szeméből,
ahogyan a remény utat vág
éles kardjával
hátra lévő
dzsungel-éveim előtt.